

www. **ROVDYR**.org

FOLKEAKSJONEN
NY ROVDYRPOLITIKK
NR. 2 - NOVEMBER 2025

A photograph of a wolf in a snowy forest. The wolf is in the foreground, looking towards the camera. The background shows a dense forest of trees with snow on the ground and branches.

Ekspertene foreslår definisjon av ulv

**Ingen lisensjakt i ulvesona
Store bjørneskader i Trøndelag
Jerverekord i Nordland**

Få ulver er bedre enn mange

Arve Sætra

Rovdyrpolitikken skaper forskjeller mellom folk.

Arve Sætra, styreleder

Rovviltnemndene i Hedmark og Oslo, Akershus og Østfold vedtok i august å ikke åpne for lisensfelling innenfor forvaltningsområdet for ulv til kommende vinter. Når dette skrives er det hittil registrert 39 individer av ulv i Norge i 2025, ifølge Rovdata. Få av dem er årssvalper, som naturlig er. Registrering av valpene kommer til vinteren, når sporingsforholdene er bedre enn på barmark i sommerhalvåret. Valpene vil også bevege seg og gjøre seg mer synlige etter hvert som de vokser til. Det er i det hele tatt liten tvil om at det vil dukke opp årssvalper også i registringssesongen 2025/2026.

Nemndene viser til et «føre var»-prinsipp. Det betyr at man er redd for å komme under det vedtatte bestandsmålet dersom det åpnes for lisensfelling av ulv i ulvesona i vinter. Vedtaket legger i tillegg vekt på tilgjengelig faglig grunnlag som viser at bestanden har gått ned i Norge.

Bestandsnedgangen viser at politikken som er ført, har fungert etter formålet. Den offisielle regnemetoden gir 4,5 valpekull i 2024/25. Det er både en reduksjon i antall ynglinger, og det er innenfor Stortingets vedtatte mål på mellom fire og seks valpekull. Det er et skritt i riktig retning for oss

som har brukt mye krefter på at myndighetene skal følge opp Stortingets vedtatte politikk.

39 registrerte ulver er status per 22. september. Men hvor står vi når registreringsperioden vi nå er inne i er over – til neste vår?

Naturbruksalliansen, som også Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en del av, ga et innspill til nemndene om at minst ett grenserevir burde tas ut. Sjøl om 4,5 ynglinger er innenfor det vedtatte bestandsintervallet, vil det å ikke ta ut noen i vinter innebære et uheldig signal å sende til brukerne av våre utmarksressurser.

«Mobben på sosiale medier var ikke nådig. Enkelte tok til orde for å straffe mannen som ble bitt av bjørn».

Jeg tror for min del at vedtak om å ta ut ett revir ikke på noen måte hadde truet den svensk-norske bestanden eller vært til hinder for å innfri det norske bestandsmålet neste år.

Når rovviltnemndene velger å støtte seg på et «føre var»-prinsipp, sender det signaler til utmarksbrukere at rovdyra kommer før deres legitime interesser.

Noe av det samme ser vi når Statsforvalteren i Trøndelag og Miljødirektoratet er bekymret over at det er for få binner i yngleområdet i Namdalen til å oppnå det regionale bestandsmålet på tre årlige ynglinger. Regjeringen har allerede for fire år siden, i tiltredelseserklæringen Hurdalsplattformen, bestilt en utredning av lavere bestandsmål for bjørn. Så nå er det vel på tide å ta prosjektet opp av skuffen igjen. Lavere bestandsmål vil føre til at enkeltindivider av bjørn ikke har like stor betydning for oppnåelsen av vedtatte politiske mål.

I Jarfjord ble en turgåer i sommer bitt av bjørn. Hendelsen fant sted utenfor yngleområdene for bjørn i Finnmark. Mobben på sosiale medier var ikke nådig. Enkelte tok til orde for å straffe mannen som ble bitt av bjørn. Når folk som bor i områder hvor samfunnsutviklingen har utradert leveområdene for bjørn moraliserer overfor folk som bor der hvor bjørnen fortsatt kan overleve og trives, er det på tide å stoppe opp. Rovdyrpolitikken skaper forskjeller mellom folk, akkurat som konsentrasjon av verdier og makt i sentrale strøk gjør det.

Ny viltressurslov

Viktig arbeid med forskrifter gjenstår etter at Stortinget 20. juni vedtok å erstatte den over 40 år gamle viltloven med den nye viltressursloven.

Tekst: Åsmund Ystad

Etter flere års grundig arbeid med utredninger og høringer vedtok et flertall på Stortinget før sommerferien den nye viltressursloven. Lovteksten er dermed klar men trer i kraft først 1. juli neste år.

Den nye viltressursloven er en fullmaktslov der en overordnet lovtekst reguleres nærmere ved en rekke forskrifter. Nå foregår det viktige arbeidet med utarbeidelse av forskriftene som skal være på plass før loven trer i kraft.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har deltatt med innspill til høringer og til arbeidet med loven i Stortinget og nå til arbeidet med forskrifter, med vekt på mer forutsigbare betingelser for bruk av hund, slik at vi får et bedre regelverk for skadefelling og lisensfelling av store rovdyr.

Flere verktøy til skadefellingslag

Et flertall med partiene Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet sikret en viktig endring i lovteksten helt i innspurten på Stortinget.

Dette flertallet vedtok i § 46 skadefelling, nemlig at den nye viltressurslovens forbud i § 26, om «Bruk av synlig og særskilte siktemidler» og § 29, «Forbud mot bruk av luftfartøy, motorkjøretøy og motorfartøy», ikke gjelder ved skadefelling. Dette er en viktig endring, fordi det bidrar til å fjerne hindre og gir flere verktøy, som for eksempel bruk av termiske siktemidler og muligheter til bruk av droner under skadefellingsforsøk.

Bruk av hund

Den gamle viltlovens negative lovtekst med forbud mot bruk av løs, på drevet halsende hund er i den nye viltressursloven erstattet med:

«§ 27: Jakthundtrening og bruk av hund under jakt er tillatt, med mindre annet følger av eller i medhold av lov.

Kongen kan gi forskrift om

- a. til hvilke tider jakthundtrening og bruk av hund under jakt kan foregå
- b. begrensninger og vilkår for jakthundtrening og bruk av hund under jakt
- c. forbud mot bruk av hund med bestemte funksjonsmåter eller særlige egenskaper til jakthundtrening og jakt

d. krav til ettersøkekvipasjer og om krav om tilgang til godkjent ettersøkshund

e. trening av hund for jakthundprøver og til jakt.»

Dermed er viktige reguleringer flyttet fra lovteksten til forskriftene, et arbeid som foregår denne høsten. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk sendte senest 30. september følgende innspill til regjeringens arbeid med forskrifter i den nye viltressursloven:

Løs, på drevet halsende hund

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk viser til Viltressurslovens bestemmelser om bruk av hund og trening av jakthund i den vedtatte § 27:

Behovet er stort for trening og bruk av hund for å få til effektiv lisensfelling og skadefelling av store rovdyr. Effektivisering av slik felling har vært og er et tydelig mål som stadig er gjentatt i vedtatt norsk politikk.

Myndighetenes forsøk de siste årene med dispensasjonsvedtak som har tillatt bruk av drivende hund i skadefelling av ulv har helt tydelig gjort slik felling langt mer effektiv. Dette har hatt svært positiv effekt for dyrevelferd og i tillegg gitt store økonomiske besparelser.

I den nye viltressursloven skal nærmere bestemmelser for bruk av drivende hund i jakt reguleres i forskrift. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk mener at regjeringen i forskriftsbestemmelser må åpne for bruk av drivende hund under både lisensfelling og skadefelling av ulv, bjørn og jerv.

FLINK BISK: Drivende hunder, som denne finsk-støveren, er et viktig verktøy for å effektivisere felling av store rovdyr. FOTO: SVEIN EGIL HATLEVIK

Steile fronter i sak om norsk ulveforvaltning

Bernkonvensjonen har åpnet sak mot norsk ulveforvaltning. Norges regjering gjør ingen innrømmelser.

Tekst: Åsmund Ystad

Andre uka i desember finner det årlige møtet i Bernkonvensjonens faste komité sted. Der fortsetter diskusjonen etter at komiteen åpnet sak mot norsk ulveforvaltning i desember i fjor. Uenigheten mellom Bernkonvensjonen og Norge koker ned til om det er et 50-talls europeiske miljøbyråkrater eller 169 norske stortingsrepresentanter som har best kompetanse til å bestemme hva som er offentlige interesser av vesentlig betydning for folk og lokalsamfunn i Norge.

Klima og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen gjør ingen innrømmelser overfor Bernkonvensjonen.

FOTO: SVEIN EGIL HATLEVIK.

Bernkonvensjonens tekst gir ikke spesifikke anvisninger om hva partslandene konkret må gjøre for å innfri konvensjonsbestemmelsene. Norge står fast ved sin tolkning og har gjen tatt ganger bedt sekretariatet klargjøre hvor i konvensjonsteksten norske beslutningstakere må lese for å komme fram til at den norske tolkningen av konvensjonen ikke er gyldig. Uten å få svar.

På den andre siden bestrides Norges syn av klagerne – organisasjonen NOAH – for dyrs rettigheter med flere – som klaget inn norsk ulveforvaltning i 2022. Klagerne ser på kritikken som et utvetydig bevis på at norsk ulveforvaltning er ulovlig, at stortingsvedtak og rettsavgjørelser er verdiløse og at landet bryter med Bernkonvensjonens forpliktelser. Dette framførte også NOAHs advokater Oslo tingrett i januar sist vinter, i søksmål for å stanse lisensjakt i ulvesona. Staten svarte at de ikke oppfatter kritikken fra Bernkonvensjonens faste komité som en rettskilde

med særlig stor vekt. Den norske tolkningen ligger fast. Norge ikke frasagt seg suverenitet og Bernkonvensjonens faste komité kan ikke diktere innholdet i Norges forpliktelser. Dette ble bifalt av Oslo tingrett som åpnet for fortsatt ulvejakt.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har tidligere skrevet om saken at selv om den kan synes alvorlig er svakheten i kritikken fra Bernkonvensjonen nettopp at de konkrete kravene ikke

har hjemmel i konvensjonsteksten.

Norge har samisk reindrift i store deler av landet, en særegen og rødlistet villreinstamme, spredt bosetting med et landbruk med lite dyrket areal og desto viktigere beitebruk i utmarka og rike tradisjoner for jakt og fangst. Og en distriktpolitisk tradisjon for å ta hensyn til folks behov uansett hvor de bor i landet.

Spørsmålet om hvilke hensyn som skal veie tyngst er og blir politikk. Stortinget har gjort mange ulike avveininger for å balansere rovdyrpolitikken og vedtatt bestandsmål for ulv i Norge.

Det er en risiko for at Bernkonvensjonens faste komité gjør seg til nyttige idioter for krefter som ønsker å avvikle det aller meste av norsk utmarksbruk: samisk reindrift, jakt, seterdrift og utmarksbeite med småfe og storfe.

NOAHs Siri Martinsen står i Stortinget i 2017 og argumenterer for at det ikke går an å forhandle med folk som ønsker null ulv i

Norge. De vil aldri bli fornøyd, argumenterte hun. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk på sin side har de siste årene kjempet med nebb og klør for at Stortingets vedtatte politikk skal etterleves. Det har naturligvis en flau bismak, men vi erkjenner at rovviltforlikene er det beste vi har fått til så langt. En dyrerettighetsorganisasjon som NOAH er ikke opptatt av alle dyrs rettigheter, de kjemper for dyrs påståtte rett til ikke å bli spist av mennesker. Om en elg blir pint i hjel av ulv, gir de en god dag i det. NOAH kommer aldri til å godta en balansert rovdyrforvaltning tilpasset virkelighetens verden. NOAH mener alt komiteen har skrevet og sagt om strengt rovdyrvern skal implementeres i norsk politikk, uavkortet og fullstendig uten hensyn til andre interesser. Det er ekstremt – både som natursyn, samfunnsyn og kulturelt uttrykk.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk håper at Bernkonvensjonens stående komite tenker gjennom hva et slikt ekstremt samfunnsyn kan føre til, leser konvensjonsteksten grundig på nytt og deretter bestemmer at saken Norge vs. Bernkonvensjonen avsluttes med begrunnelsen «henlagt på grunn av klagers sviktende virkelighetsoppfatning».

FAKTA:

Bernkonvensjonens sak

Den faste komiteen oppfordrer Norge til å avstå fra å felle hele ulveflokker og revirmarkerende par innenfor ulvesonen.

Videre anbefaler komiteen Norge å prioritere ikke-dødelige tiltak for skadebegrensning og konfliktredning.

Komiteen mener at hensynet til «offentlige interesser av vesentlig betydning» ikke kan begrunne felling av ulv innenfor ulvesona uten at det komiteen omtaler som alternative metoder er uttømt.

Sverige: Dyrere forvaltning med færre ulver

Svenskene skal redusere antall ulver i landet. Det vil samtidig medføre en mer kostbar og arbeidskrevende forvaltning, ifølge miljømyndighetene.

Tekst: Svein Egil Hatlevik

Den svenske regjeringen har besluttet at det skal være minst 170 ulver i landet og planlegger en gradvis reduksjon i stammen ned mot minstetallet. Antallet dyr i landet ble i sommer estimert til rundt 323 i den offisielle bestandsrapporten.

– Regjeringen arbeider for å redusere ulvestammen på en trinnvis og kontrollert måte slik at skadefelling og lisensjakt kan fortsette, samtidig som gunstig bevaringsstatus opprettholdes. For dette kreves flere forvaltningstiltak, økte ressurser og tydelige delmål – det første er at ulvestammen skal ned til 270 individer ved neste lisensjakt i 2026, sa landsbygdsminister Peter Kullgren i [en pressemelding i september](#).

Fristen for å kunngjøre vinterens kvoter for lisensjakt har tidligere vært 1. oktober, men siden at en vesentlig reduksjon i stammen er et uttalt mål, så har de ulike Länsstyrelsene ventet med å fastsette kvotene for å ha best mulig kunnskapsgrunnlag etter hvert som mer dokumentasjon om

ungling og revirsammenheng blir hentet inn.

Størrelsen på den samlede nasjonale kvoten og fordelingen av kvoter på de ulike länene var ikke kjent da denne publikasjonen gikk i trykken.

Ny referanseverdi

Det svenske Naturvårdsverket har allerede rapportert 170 ulver som referanseverdi for bestandsstørrelse til EU. Referanseverdien er nært knyttet til oppnåelsen av såkalt gunstig bevaringsstatus for ulv, som EU-landene forplikter seg til å innfri.

Sveriges regjering vil i forslaget til statsbudsjett øke overføringene til ulveforvaltningen med 83 millioner svenske kroner neste år og ser for seg å øke beløpet til 125 millioner i 2027 og videre til 132 millioner i 2028.

De ekstra pengene skal blant annet gå til større innsats for registrering av ulv, mer kunnskap om genetiske forhold, større beredskap for flytting av såkalte genetisk viktige individer, mer forebyggende arbeid og forankringsarbeid både regionalt og i lokalsamfunnene.

ULVEREDUKSJON:

Peter Kullgren representerer partiet Kristdemokraterna og er Sveriges landsbygdsminister. Han har frontet arbeidet med å redusere ulvestammen i Sverige.

FOTO: FRIDA BRAMSTEDT/
REGERINGSKANSLIET

– Naturvårdsverket spesifiserer ikke hvor mye som i dag eller tidligere brukes til ulveforvaltningen, opplyser Mattias Svensson, pressesekretær for Peter Kullgren, til Rovdyr.org.

Det er dermed ikke helt enkelt å regne ut den samlede kostnaden for det nye forvaltningsregimet.

Ikke ulvemål i nord

Svensk rovviltforvaltning er delt opp i tre områder: ett nordlig, ett i midten og ett sørlig. Etter drøftinger med berørte län og länsstyrelser har Naturvårdsverket fastsatt nye minimumsnivåer for det midtre og sørlige

forvaltningsområdet, der fordelingen er 124 ulver i det midtre og 46 ulver i det sørlige.

– Naturvårdsverket ser positivt på resultatet fra det regionale samarbeidet om minimumsnivå. En overenskomst som tar hensyn til de regionale behovene og forutsetningene, samtidig som nasjonale mål og forpliktelser etterleves, er en styrke for vår regionaliserte rovviltforvaltning, sa Hanna Ek, konstituert enhetsleder ved viltforvaltningsenheten i Naturvårdsverket, til avisa Svensk Jakt i september.

Ingen lisensfelling innenfor ulvesona til vinteren

Rovviltnemndene i region 4 (Oslo, Akershus, Østfold) og region 5 (Hedmark) besluttet i august at det ikke skale åpnes for lisensfelling av ulv innenfor ulvesona til vinteren.

Vedtaket var enstemmig og i tråd med sekretariatets innstilling, som argumenterte for at lisensfelling innenfor sona vil skape

risiko for at bestandsmålet ikke blir innfridd våren 2026.

Det er dokumentert valpekull i tre helnorske revir og tre grenserevir i registrerings-sesongen 2024/25, noe som omregnes til 4,5 valpekull i Norge. Dermed har nemndene myndighet til å vedta kvote.

På vedtakstidspunktet var det i år påvist valper i de helnorske revirene Setten og Disenå og i grensereviret Kynna. Dermed var ynglestatusen 2,5 da vedtaket ble fattet. Status i Østmarka, Julussa og Mangen var usikker, og det samme gjaldt grenserevirene Kymmen og Gråberget. Nemndene ga grønt lys for kvote på 12 dyr i områder utenfor sona i region 4 og 5.

Jerverekord i Nordland i 2025

Aldri før er det dokumentert så mange jervekull i Nordland som i 2025. En ny type fotofelle er blant årsakene, ifølge Statens naturoppsyn.

Tekst: Svein Egil Hatlevik

I 2025 ble 21 jerveynglinger registrert i Nordland. Det er det største tallet siden 2005, hvor tallet var 16.

Statens naturoppsyn (SNO) har denne sommeren tatt i bruk en ny måte å bruke viltkamera på, og resultatene har allerede gitt flere registrerte ynglinger av jerv i Nordland.

Ifølge fagansvarlig for rovvilt dokumentasjon i Nordland, Øyvind Skogstad, har metoden

gjort det mulig å dokumentere ynglinger som tidligere kunne ha gått under radaren.

– Vi prøver å plassere kameraene slik at vi får bilde av buken på tispene. Hvis vi kan dokumentere at de lakterer, altså at de produserer melk til valper, er det godkjent som bevis på yngling i henhold til instruksene fra Rovdata. Vi har fått flere bilder av tisper som helt åpenbart lakterer, forklarer Skogstad.

Overraskelse i Hamarøy

Med denne framgangsmåten har SNO i

Nordland klart å dokumentere minst fem ynglinger som ellers ikke ville blitt registrert. Flere av disse funnene har skjedd i områder der det tidligere har vært vanskelig å påvise yngling. Metoden er ny for Nordland, men er tidligere tatt i bruk lenger sør i Norge.

– Vi har også avdekket ynglinger på steder langt vest hvor det ofte er dårlige sporforhold. Den kanskje mest overraskende var langt vest i Hamarøy, hvor det var ei tisper som lakterte, sier Skogstad.

Overraskende nok har det til tross for økt ynglingsaktivitet vært nokså rolig i beite-neringen, ifølge SNO-seniorrådgiveren.

fram som en viktig faktor. Etter en styrking av bemanningen har Nordland fått to nye stillinger. Nord-Norge har fått til sammen seks nye SNO-stillinger som følge av en tiltakspakke for reindrifta.

– Flere folk i felt gir naturlig nok bedre muligheter til å følge opp spor og observasjoner. Det har hatt betydning, sier Skogstad.

Skogstad understreker at økningen i antall registrerte ynglinger trolig skyldes en kombinasjon av flere forhold, og at verken den nye kamerametoden, økt bemanning, endringer i norsk-svenske registreringer eller mulige naturlige

Øyvind Skogstad.

variasjoner i bestanden alene kan forklare årets registreringsrekord.

– Om det i tillegg skyldes gode matforhold og en gunstig aldersstruktur blant jervetispene, eller andre forhold i naturen vet vi ikke sikkert, men vi må være åpne for at flere forhold spiller sammen, sier Skogstad.

Nordland er én av landets åtte rovviltregioner – region 7. Stortinget har vedtatt et bestandsmål for region 7 på ti årlige ynglinger av jerv. Regionen har dermed ansvar for mer enn en firedel av Stortingets nasjonale mål på 39 årlige jervekull.

HAR FÅTT VALPER: Dette bildet fra ei fotofelle i Nordland gjør det mulig for Statens naturoppsyn å konkludere at jerven produserer melk og dermed må ha fått valper.

ALLE FOTO: STATENS NATUROPPSYN

– Det er registrert noe tap til jerv, men mindre enn hva vi fryktet med såpass mange registrerte ynglinger. Bortsett fra en konsentrert tapssituasjon i ei besetning i Gildeskål kommune, er det nesten ikke registrert jerveskader på sau i år. Nå blir det interessant å se hvordan de endelige tapstallene blir etter sanking, sier Skogstad tidlig i oktober.

En del av forklaringen på det høye antallet registreringer kan også ligge i grenseområdene. Jerver med revir på begge sider av grensen kan bli telt på norsk side, ettersom svenske myndigheter har endret sin overvåkingspraksis.

– Vi mistenker at noen ynglinger som tidligere ville blitt registrert i Sverige, nå blir fanget opp i Norge, sier Skogstad.

Flere forhold

Også ressursituasjonen i SNO trekkes

INGEN VALPER: Dette bildet er av en hannjerv og kan følgelig ikke si noe om eventuelle jerveynglinger.

51 jervekull i Norge

Det er i år påvist 51 jervekull i Norge, og det er ti færre enn i fjor. Bestanden er fortsatt over det nasjonale bestandsmålet på 39 årlige kull.

Jonas Kindberg

FOTO: SVEIN EGIL HATLEVIK

Statens naturoppsyn (SNO) har i vinter, vår og sommer kontrollert kjente og nye ynglelokaliteter rundt omkring i landet for å registrere jervekull. Rovdata har kvalitetssikret datamaterialet og presentere resultatene fra årets yngleregistreringer.

Nedgang på 10 kull

– Etter flere år med rundt 60 kull i landet, er det i år påvist en nedgang på ti kull. Dette kan være en reell nedgang, men kan også skyldes en naturlig svingning. Det er viktig å være klar over at ikke alle jervetisper føder valper hvert år, og registreringsforholdene i vårt langstrakte land vil variere mellom områder og år, sier Jonas Kindberg, leder i Rovdata, i en pressemelding i oktober.

Det er foretatt hiuttak hvor tisper og/eller valp(er) har blitt avlivet på 11 av de 51 ynglelokalitetene.

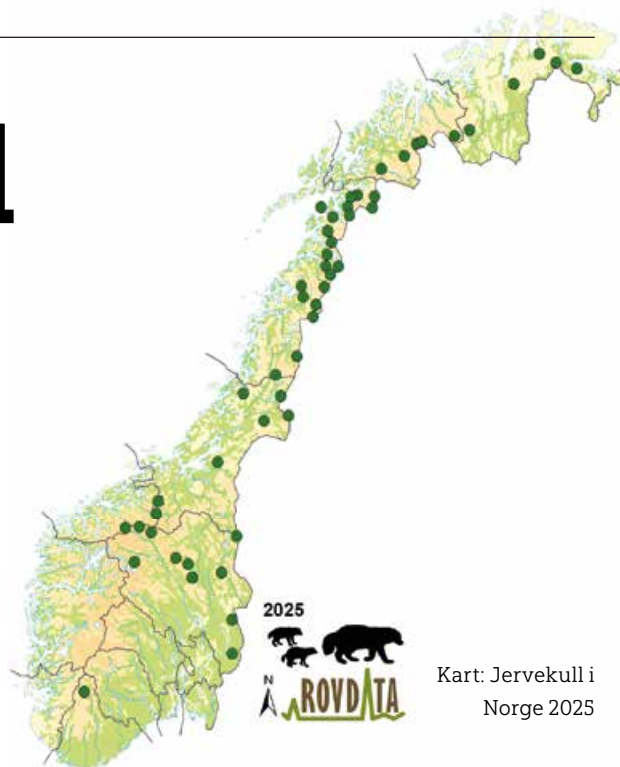
Regionale endringer

– Det er registrert 12 færre kull i Midt-Norge og 6 færre kull i Hedmark i år, sammenlignet med året før. I Hedmark fortsetter nedgangen fra 2023. Mens i Nordland er det i år påvist en økning på 10 kull, forklarer Kindberg.

Over bestandsmål

Det nasjonale bestandsmålet på 39 årlige kull er fordelt på fem av landets åtte rovviltregioner. I år ligger alle rovviltregionene, unntatt region 6, på eller over det fastsatte målet.

Det brukes et treårig snitt for å utjevne årlige variasjoner i antall tisper som føder valper, jakt og uoppdagede kull.

Kart: Jervekull i Norge 2025

– Basert på gjennomsnittlig antall ynglinger de siste tre årene ligger alle rovviltregionene med fastsatt nasjonalt bestandsmål over bestandsmålet, sier Kindberg.

Stabilt antall jerver

– Det nasjonale bestandsestimater basert på antall ynglinger de tre siste årene anslår bestanden til å være opp mot 370 voksendyr i Norge som er omtrent på samme nivå som i 2022, 2023 og 2024. Bestanden vurderes derfor som stabil, avslutter Kindberg.

Det gjennomføres årlig også en nasjonal innsamling og DNA-analyse av prøver fra jerv. Fra DNA er den norske bestanden estimert til å bestå av 360-393 individer i 2024, og har vært omtrent uendret de fire siste årene.

Liten effekt av ørnenedgang, ifølge reineiere

Rovdata og Norsk institutt for naturforskning meldte i oktober at bestanden av kongeørn i Norge er stabil. Konklusjonen følger etter å ha gjennomgått og kvalitetssikret data fra 1.473 kjente kongeørnterritorier. Samtidig anslås

bestanden å ha gått litt med i Troms og Finnmark, mens det er økning i Buskerud og Innlandet.

Reineiere i nord merker liten forskjell, framgår det av en artikkel i avisa Sagat.

– Vi mister kalver til kongeørn hver vår. Når kalvinga starter, ser vi straks at antall ørn i området øker. En nyfødt kalv er liten, og den kan være borte på et øyeblikk, sier Anne Louise N. Gaup i Skáiddeduottar siida i Karasjok/Porsanger til Sagat.

OBDUKSJON: Forsker og veterinær Torill Mørk ved Veterinærinstituttet med en tilhenger full av reinkadavre til obduksjon. Bildet er fra 2019.

FOTO: VETERINÆRINSTITUTTET

Fant ikke sammenheng mellom hold og rovdyrangrep

Veterinærinstituttet har obdusert reinsdyr for å vurdere om det er sammenheng mellom dyras helsetilstand og risikoen for å bli tatt av rovdyr.

Tekst: Svein Egil Hatlevik

Det var ikke mulig å se noen klar sammenheng mellom dårlig helsetilstand hos dyra og rovdyrangrep, er én av konklusjonene i rapporten «Obduksjonsfunn og tapsårsaker hos tamrein i Nord-Norge», som Veterinærinstituttet publiserte tidligere i år.

Diskusjonen om sammenhengen mellom reinsdyras helsetilstand og risikoen for å bli tatt av rovdyr har kommet og gått de siste tiårene. Tidvis har påstander om en sterk sammenheng mellom hold og rovdyrskader blitt brukt som argument for store reduksjoner i reintallet.

Under et forskningsprosjekt ble til sammen 125 reinsdyrkadavre fra i all hovedsak Finnmark og Troms, men også kadavere fra Trøndelag – samt organprøver fra 13 dyr, obdusert for å finne dødsårsak. I tillegg ble det vurdert kondisjon på 67 kadavre som ble undersøkt av SNO for roviltskader, men som ikke var egnet til full obduksjon. Materialet var samlet inn mellom 2017 og 2019.

Fordelingen av dødsårsak for de 125 obduserte dyra samt undersøkelse av organprøver fra 13 rein var som følger:

- 40 reinsdyr (32%) var drept av rovdyr.
- 35 dyr (28%) døde av avmagring, sult eller dårlig ernæring.
- 20 reinsdyr (14%) døde som følge av bakterielle eller parasittære sykdommer.

De resterende 26 prosentene består av dyr som hadde hadde traumer eller ulykker som dødsårsak, som døde av fordøyelsessykdommer relatert til føring, dyr hvor det ikke kunne fastslås dødsårsak og til slutt andre årsaker.

Kongeørn tok flest

Kongeørn var ansvarlig for halvparten av de rovdyrdrepte reinene i studien. Det var hovedsakelig kalver som var drept av kongeørn, mens jerveskader ble funnet hos flest voksne.

Selv om det er et stort arbeid å obdusere 125 døde reinsdyr, er antallet likevel for lavt til å kunne være representativ for tap til rovilt i Troms og Finnmark. Likevel stemmer funnene relativt godt med offentlige statistikker, understrekes det i artikkelen.

Av de til sammen 67 dyrene i studien som ved hjelp av ulike metoder ble dokumentert

drept av rovilt, hadde rundt halvparten tegn til avmagring eller lav fettreserve, mens de resterende hovedsakelig var i godt hold.

Viktig metode

Torill Mørk er hovedforfatter for studien og veterinær og forsker ved Veterinærinstituttet.

– Obduksjon av 125 dyr høres veldig omfattende og ressurskrevende ut. Hvilken verdi har denne metoden for å skaffe til veie kunnskap om rovdyrtap i beitenæringene?

– Obduksjon av dyr er arbeidskrevende, men gir svært viktig informasjon om ulike tapsårsaker. Som studien viser, er årsakene ofte sammensatt. For eksempel fant vi bakterielle infeksjoner hos dyr med skader fra rovilt og at dyr med infeksjoner ofte var i dårlig hold, sier Mørk.

– Ser dere for dere å benytte obduksjon som metode mer i framtida? Foreligger noen konkrete planer?

– Veterinærinstituttet obduserer dyr som en del av overvåking av dyresykdommer, men også i forbindelse med forskningsprosjekter. Vi ønsker blant annet å få til prosjekter om kalvetap hos rein i Norge hvor obduksjon inngår som viktig metode, sier Mørk.

Forskningsprosjektet er finansiert av Rein-driftens utviklingsfond.

Trøndelag: Store bjørneskader på beitedyr og rekordmange skadefellinger

Midt i beitesesongen hevet Klima- og miljødepartementet terskelen for felling av binner i prioritert beiteområde.

Tekst: Åsmund Ystad

Sommeren har vært hektisk i beiteområdene i Midt-Norge, også omtalt som region 6. Rovviltnemndas opprinnelige skadefellingskvote i regionen var på tre bjørner. Kvoten var oppbrukt første uka i beitesesongen etter tre raske fellinger i Snåsa, Verdal og i Tydal.

I løpet av sommeren økte nemnda fortløpende kvoten tre ganger i et kappløp mot stadig nye skadebjørner som dukket opp både i nord og sør i fylket. Kvoteutvidelsene var nødvendig for at de ulike skadefellingslagene skulle ha mulighet til å starte fellingsforsøk for å stanse skadene.

I juli fortsatte det med skader og påfølgende bjørnefellinger i Meråker, Røros og to nye i Snåsa.

Til sammen ni bjørner felt

I august var kvoten økt til ni dyr. Den åttende bjørnen ble skutt i Selbu. Med ledig kvote på ett dyr opplevde skadefellingslaget i Snåsa å få trukket tilbake en aktiv fellings-tillatelse fordi Statsforvalteren mente at det var mer akutt behov for å bruke fellings-tillatelsen i Oppdal, Rennebu og Midtre Gauldal. Der herjet det en bjørn som hadde vandret fra nord til sør i fylket og gjort stor skade i mange kommuner. Denne bjørnen var den niende som ble felt.

Rovviltnemnda kvitterte med å plusse på kvoten med et tiende dyr, men på søknad

Denne bjørnen ble felt i Snåsa 20. juli.

FOTO: SKADEFELLINGSLAGET I SNÅSA

om ny felling i Snåsa sa Statsforvalteren nei. Årsaken var mistanke om ei ny binne i beiteområdet Roktdalen. Selv om det var ei binne uten unger, hadde forvaltningen fått nok. To av de tre bjørnene som allerede var felt i Snåsa var binner.

NT 125

En av binnene var den «berømte» binna NT 125 som regjeringen vedtok å felle sommeren 2023 til tross for at den da gikk med unger. Dette vedtaket ble midlertidig stanset av Oslo tingrett etter klager.

To uker senere behandlet tingretten vedtaket og kom fram til at Staten var i sin fulle rett til å vedta uttak av bjørnefamilien som hadde gjort mye skade i prioritert beiteområde.

Etter rettsaken var binna ute av beiteområdet. Men i sommer var den tilbake, nå uten unger, og ble felt på skadefelling i Roktdalen i juli. En hannbjørn ble også felt i samme område, men skadene fortsatte. Det var flere bjørner i området.

Roktdalen i Snåsa er et beiteområde med betydelig skadehistorikk. Derfor ble det søkt om forebyggende uttak allerede før beitesesongen på grunn av observasjon av bjørn. Søknaden ble avslått av Statsforvalteren. Det gikk som det måtte gå, og felling ble først innvilget etter dokumentasjon av betydelige skader.

Historikken med binner som gjør skade i prioritert beiteområde i Snåsa og Grong er lang og vond. I mange år var det vedtatt politikk at binner, med eller uten unger, var fredet uansett hvor mye skade den gjorde i prioriterte beiteområde. Men terskelen for å felle binner som gjør skade har blitt senket de senere årene, og flere binner har blitt felt på skadefelling.

Hevet terskelen

Men 5. august i år kom det ny beskjed fra departementet. I klagebehandling av en av rovviltneemndas mange utvidelser av skadefellingskvoten i Trøndelag hadde ikke departementet innsigelser på antallet, men ga klar beskjed til Statsforvalteren i Trøndelag om at det heretter skulle praktiseres høyere terskel for felling av binner som gjorde skade.

Derfor ble det nei til ny skadefelling i Roktdalen, selv om kvoten var økt og skadene fortsatte. Og i mellomtiden hadde Miljødirektoratet avgjort at fellingstillatelsen som tidligere var gitt, men ble trukket tilbake i Snåsa, var ulovlig. Departementet hadde nemlig skjerpet kravet til vern av binner som dreper sau i prioritert beiteområde.

Den nye binna i Roktdalen heter NT 199. Hun er mest sannsynlig avkom etter tidligere nevnte NT 125 og er antakeligvis godt opplært

fra barnsben av hvor det er mat å finne om sommeren.

Beitebrukere i Grong har samme utfordring. Etter mange år med enorme tap, blant annet til binner utenfor yngleområdet, har det de siste årene vært en bedring etter flere uttak. Men saueiere i Grong betaler igjen prisen for regjeringens nye praksis. Beitebrukerne fikk innvilget skadefelling i juli – etter betydelige skader. Etter flere fellingsforsøk uten resultat fikk de avslag på forlengelse med begrunnelsen «få ferske kadavre», selv om et stort antall kadavre var dokumentert tidligere i måneden og et stort skadepotensial på grunn av mange beitedyr i området.

Senere fellingsøknader i Grong ble også avslått, blant annet fordi det er dokumentert ei binne i beiteområdet. Etter sanking har det vist seg at det er store tap av sau og lam.

Ifølge Miljødirektoratets rovbases er det dokumentert 306 sau skadde eller drept av bjørn i Trøndelag i årets sesong. Det er det høyeste registrerte antallet siden 2018. Det faktiske tapet er erfaringsmessig mye høyere.

Vandrende unntakstilstand

Forvaltningen legger vekt på at bestandsmålet ikke er nådd i det prioriterte bjørneområdet i Indre Namdal. Det trengs flere binner, og dermed er vi tilbake til den ødeleggende situasjonen før 2020, der Klima- og miljødepartementet med Venstre i spissen bestemte at ei bjørnebinne i et prioritert beiteområde var en vandrende unntakstilstand som var fredet uansett skadepotensial.

Oversikt over bjørner felt på skadefelling i Trøndelag sommeren 2025:

Dato	Sted	
11. juni	Snåsa	binne
14. juni	Verdal	hann
16. juni	Tydal	hann
04. juli	Meråker	hann
07. juli	Røros	hann
10. juli	Snåsa	binne
20. juli	Snåsa	hann
26. aug.	Selbu	hann
28. aug.	Midtre Gauldal	hann

Vil ha større bjørnesone

Dagens yngleområde for bjørn.

KART: MILJØDIREKTORATET

Miljødirektoratet er klar i sin tale til rovviltneemnda i Midt-Norge i forbindelse med arbeidet med revisjon av forvaltningsplanen for regionen. I en uttalelse gjentar direktoratet tidligere fremført kritikk av størrelsen på bjørneområdet i Indre Namdal.

Direktoratet mener det vedtatte forvaltningsområdet for bjørn i region 6 er for lite til å forvalte en stabil bestand på tre årlige ynglinger og mener at hensynet til bestandsmålet og til en forutsigbar forvaltning i områder som likevel har årlige tap til bjørn, tilsier at forvaltningsområdet for bjørn bør utvides.

I høringsuttalelsen ønsker direktoratet at «de tilgrensende områdene til dagens forvaltningsområde med regulære forekomster av binner innlemmes, og at avgrensningen i større grad fanger leveområdene til binner som med dagens plan opptrer både innenfor og utenfor forvaltningsområdet».

Direktoratet mener at hvis en slik endring ikke gjøres, vil det måtte være områder rundt yngleområdet for bjørn hvor det er høyere terskel for å felle binner.

Et puslespill hvor bjørnen er én av mange brikker

– Endringene skjer fort her i nord, og da er det ikke gitt at grenser for hva som er rovviltprioritert og beiteprioritert gir oss de virkemidlene vi trenger, sier Paul Aspholm ved NIBIO Svanhovd. Han mener bjørneforvaltningen bør bli mer dynamisk.

Tekst og foto: Svein Egil Hatlevik

I flere områder i Finnmark har det de siste årene vært en økning i bjørneobservasjoner, særlig i Karasjok og Jarfjord i Sør-Varanger. Sistnevnte sted var det et møte mellom menneske og bjørn som ble viet særlig stor oppmerksomhet i sommer.

Forsker Paul Aspholm ved NIBIO Svanhovd, rett ved russergrensa i Sør-Varanger, har fulgt utviklingen over flere år.

– Spørsmålet alle stiller seg, er hvorfor så mange bjørner samles i de samme områdene.

En del av forklaringen kan være matkilder som trekker dem til seg, sier Aspholm.

Aspholm var allerede i 2024 forberedt på ubehagelig nærkontakt mellom menneske og bjørn i Jarfjord.

– Jeg var veldig glad for at det ikke skjedde, sier han.

Men så kom 2025. 23. juni ble en mann bitt av en bjørn, noe som utløste at Statens naturoppsyn fikk i oppdrag å felle ei bjørnebinne og hennes unger.

– Det er verdt å merke seg at like før angrepet, så sies det at det ble oppdaget et elgkadaver bare noen titalls meter fra en vei og tett på bebyggelse. Slike åtsler burde fjernes raskt, og vi må ha et system for det. De fungerer som magneter på bjørn, og kan skape farlige situasjoner. Det samme gjelder søppelbøtter og husdyrkadaver, samt slakterester etter jakt. Når bjørn får tilgang på slike ressurser, vil de ofte forsvare dem, sier Aspholm.

Endret klima

Aspholm mener det er myndighetenes ansvar å håndtere et slikt kadaver – det kan ikke overlates til enkeltpersoner.

FAKTA:

Bjørn i Jarfjord 2025

23. juni: En mann blir bitt av bjørn.

26. juni: Miljødirektoratet beslutter felling av den såkalte Bondi-binna og hennes unger.

1. juli: SNO feller en hannbjørn, men ikke en av dem som er vedtatt avlivet.

3. juli: Oslo tingrett stanser fellingsforsøket etter begjæring fra NOAH og Foreningen våre rovdyr.

15. juli: Etter muntlige forhandlinger fastslår tingretten at vilkårene for felling var oppfylt.

10. juli: Siste antatte observasjon av Bondi-binna, mot grensen til Russland.

16. juli: Miljødirektoratet kunngjør at de ikke vil fatte en ny beslutning om felling.

FEIL BJØRN: Denne hannbjørnen ble skutt under forsøk på å felle ei binne i Jarfjord i Sør-Varanger i juli i sommer. FOTO: STATENS NATUROPPSYN / MILJØDIREKTORATET

– Bjørnestammen i Finnmark øker sakte, men sikkert, og over ti år ser vi tydelige endringer. Høy dødelighet blant unge dyr bremser veksten, men vi ser likevel flere bjørner i områder hvor de ikke var tidligere. Klimaendringer bidrar også. For eksempel fører varmere vår til at bjørnene står opp tidligere og kommer inn i reinflokkene i kalvingslandet, sier Aspholm.

I Jarfjord har mange lurt på om bjørnene kommer fra Russland. Aspholm er forsiktig med å trekke slike konklusjoner.

– Noen av bjørnene er født i området, andre har flyttet seg fra Pasvik, som ikke ligger langt unna. Vi har ingen dokumentasjon på at det er russiske bjørner, selv om vi heller ikke kan utelukke det. Noen kan ha kommet fra Finland, for den saks skyld, sier han.

Telling i nord og sør

En annen utfordring som har fått en god del oppmerksomhet lokalt, er hvordan Norge teller bestanden i Sør-Varanger, som både har grense til Russland og til Finland.

– Vi ville vært mye nærmere bestandsmålet hvis måten bestanden beregnes på, hadde behandlet Norge, Russland og Finland likt. Bjørner som blir født i nabolandene ved grensen teller ikke med, sier Aspholm.

Oppnåelsen av bestandsmål for bjørn baserer seg på en modell. Den baserer seg på kunnskap om binner som finnes i Norge. Ut ifra denne kunnskapen beregnes det hvor mange ungekull en kan anta at blir født. Hvis ei binne har sitt leveområde først og fremst i Norge og i tillegg i ett naboland, deles en yngling på to, og hvis ei binne har leveområde primært i Norge, men også Finland og Russland, blir et ungekull til en tredels yngling. Men modellen fungerer ikke slik at binner som hovedsakelig lever i Finland eller Russland, også teller positivt for oppnåelsen av bestandsmål i Norge.

– Hvis vi vil at grensekryssende bjørner skal telles på en måte som for mange vil oppleves som mer rettferdig, så vil det kreve samarbeid mellom Norge, Finland og Russland. Et samarbeid om bestandsregistrering

LANGT MOT NORD: – Noe urovekkende er i gjerde, men forskerne forstår ennå ikke driverne bak utviklingen, sier Paul Eric Aspholm om endringene i naturen han kan observere i sin jobb som forsker ved Norsk institutt for bioøkonomi sin avdeling på Svanhovd i Sør-Varanger kommune i Finnmark.

av bjørn med Russland er åpenbart ikke så realistisk med det første, men Finland burde ikke være umulig, sier Aspholm.

Følgende kan illustrere forskjellen: Rovdatas bjørnerapport for 2024 viser 82 registrerte bjørner i rovviltregion 5 (Hedmark): 38 binner og 44 hannbjørner. Antall bjørn omregnes til 5,9 ynglinger i 2024. Tilsvarende tall for rovviltregion 8 (Troms og Finnmark) er 76 registrerte bjørner, 35 binner og 41 hannbjørner, noe som gir et beregnet yngletall på 3,3. Region 8 får dermed ikke like mye måloppnåelse igjen for antall bjørner som region 5.

Puslespill i endring

I takt med klimaendringene ser forskere over hele verden at naturen er i rask endring. Slike endringer handler ikke om én årsak eller én art alene. Aspholm sammenligner innsamlingen av kunnskap om endringene med et stort puslespill, hvor hver observasjon utgjør en liten brikke i helheten.

– **Det er vanlig at hannbjørner kan bevege seg langt over kort tid, men du**

har snakket om at binner også beveger seg raskere over forventet. Forklar!

– Gjennom årene har vi fulgt bjørneindividene med DNA-spor, og vi ser at enkelte binner kan flytte seg lengre og raskere enn det som er vanlig. Slik informasjon utgjør puslespillbrikker, og vi må sette mange brikker sammen for å forsøke å se hele bildet. Det vi har sett de siste årene er at puslespillbrikkene ser annerledes ut enn hva vi er vant til. Noe urovekkende er i gjerde, men forskerne forstår ennå ikke driverne bak utviklingen, sier Aspholm.

Han forteller at bjørner de siste årene er blitt observert hyppigere lenger nord i Finnmark enn tidligere.

– Hannbjørner er ikke så uventet, men binner begynner også å dukke opp på steder vi ikke forventer, så noe har skjedd som vi ikke helt får taket på. I Jarfjord er det mulig at en hannbjørn som har vært en slags høvding i området er skutt, sånn at vi har fått flere nye beilere inn, som ønsker å bli den nye høvdingen, som er ute etter binner å pare seg med, og samtidig tar livet av ungene etter den gamle høvdingen, sier Aspholm.

– **Men slik adferd blant bjørner er ikke noe ukjent fenomen?**

– Nei, det er ganske vanlig, men det som er interessant er at en del binner trekker såpass mye lengre mot nord. Tidligere har det vært en og annen binne, men nå ser vi flere binner med unger i området ved Jarfjord og Grense Jakobselv. Det må være noe som har utløst det. Samtidig ser vi litt færre bjørner i nedre Pasvik. Hele bestanden ser ut til å ha flyttet seg nordover. Det er litt rart.

Elg og bjørkemålere

Han forteller om en annen av puslespillbrikkene, nemlig elgen. Den trekker vanligvis over grensa ved Bjørnsund fra Russland, og mot øvre Pasvik forbi Vaggatem. Se senere år har dette høsttrekket blitt annerledes. Nesten ingen elger har kommet forbi.

– I Anárjohka er det mange elgjaktlag som ikke får fylt elgkvotene, men der er det fortsatt en del bjørn. Også her ser vi binner som har trekt nordover, mot Lakselv og Tanadalen. Da blir spørsmålet: Hva er det som gjør at binnene forandrer leveområder? Binner har ikke helt faste områder de holder seg i, og bruker typisk 400 kvadratkilometer som leveområde, men vi har sett at de flytter seg mer enn normalt, sier Aspholm.

– **Binner er jo ikke kjent for å være revirhevdende?**

– Ikke hannbjørner heller, egentlig. De har en dynamisk arealbruk, og du forventer at bjørner forandrer oppholdssted over tid – etter matressurser, elg og ikke minst blåbær. Så ser vi også at det er en del steder hvor det nesten ikke finnes blåbær lenger, mens det er overflod andre steder. Hvis det var mye blåbær over alt i Finnmark, ville bjørnene hatt en annen adferd og områdebruk, sier Aspholm.

– **Mange har kanskje sett bilder fra Finnmark med ødelagte bjørketrær etter insektsangrep. Det er vel også en av et utall endringer som kan ha en påvirkning?**

– Bjørkemålerne har ingen direkte effekt for bjørnen, men når trærne står ribbet igjen får du åpent landskap. Det er ikke bjørnene bestandig så begeistret for. De søker helst til tettere vegetasjon for ikke å bli sett når de skal jakte. En kuriøs ting er at ved Jarfjord og Grense Jakobselv, så har det blitt mindre beiting, og det har grodd veldig til. Da får bjørnene bedre forhold for å gjemme seg. Hvis man ønsker å redusere bjørnenes trivsel, kan ett tiltak være å rydde vegetasjon, sier Aspholm.

«Bjørnestammen i Finnmark øker sakte, men sikkert, og over ti år ser vi tydelige endringer.»

PAUL ASPHOLM, FORSKER VED NIBIO SVANHOVD

– **Sommeren 2024 kunne vi lese om bjørner som søker tilflukt under terrassen til folk, og det er noe man regner med at ungene gjør for å unngå å bli drept av store hannbjørner. Da kan det kanskje tenkes at sannsynligheten øker for at du får en bjørnunge under terrassen hvis vegetasjonen blir tettere nær bebyggelsen?**

– Det er en mulig sammenheng. Samtidig har vi sett en økning i skogsdrifta over stort sett hele Norge, og det åpner opp i landskapet. De første årene etter avvirkning blir det mindre blåbær, og bjørnene trives ikke i hogstflatene, sier Aspholm.

– **Det snakkes om «bit for bit»-nedbygging i debatten om norsk arealbruk, men det er kanskje behov for en bedre metafor? En som fanger opp sammenfattede effekter?**

– Bevegelsene i naturen er flytende. Dét blir ikke fanget opp i «bit for bit»-metaforen. Det er ikke et statisk bilde hvor du tar bort områder ett etter ett. Her snakker vi om noe som ikke er tredimensjonalt eller firedimensjonalt – det er et ukjent antall dimensjoner. Og det er

jo ikke så lett å forklare for folk. Nesten ingen klarer å se for seg hvordan denne typen kompleks utvikling foregår, sier Aspholm.

– Tid er en viktig dimensjon, og det samme er varme, fuktighet og endringer for reindrifta. Reinen endrer adferd etter hvor det er mye insekter, støy eller menneskelig ferdsel – og dessuten etter hvor og hvor lenge snødekket blir liggende om våren, legger Aspholm til.

Nye bær

Han understreker at endringene skjer med mange livsformer samtidig – og ikke bare langt nord.

– I Sverige har det vært stor nedgang i antall elg, og den er større enn hva avskyting og rovdyrpredasjon alene kan forklare. Det skjer noe med hjortelusfluer og beitegrunnlag som forskningen ikke har kontroll på. Fra Trøndelag og sørover er det blitt mye mer romeplante. Den er veldig giftig for sau, og heller ikke bra for hjort og elg. Det antas også at den har en veldig negativ effekt på rein, men også her trengs mer kunnskap, sier Aspholm.

En annen endring i floraen er at planten firblad har begynt å produsere bær i de nordligste landsdelene for rundt fem år siden, forteller forskeren.

– Tidligere er det ytterst få av disse plantene som har overlevd så langt nord, men utbredelsen har virkelig skutt fart de siste årene. I gamle dager ble disse bærene brukt til å drepe ulv med, og planten gikk under det folkelige navnet ulveurt. Den er kjempegiftig, rett og slett, og ødelegger kroppen totalt. Også i Sør-Norge er firblad i ferd med å bli mye mer vanlig, sier Aspholm.

Smågnagerbestandene svinger også opp og ned, men også her ser forskeren endringer.

– I skogområdene her i området er antallet smågnagere blitt større i toppårene. Det er flere observasjoner av bjørn som går

rundt på myrene og beiter på smånagere, og dette er én av måtene for bjørnen å få i seg trikiner på, sier han.

Viktig folkeforskning

En annen puslespillbit i det store bildet er hjorten, som brer om seg over store deler av Norge.

– Hvis det er én art historisk som historisk sett har vært ulvematt, er det hjorten – i mye større grad enn elgen. Fra steinalderen av var hjorten viktigere i ulvedietten, og også for bjørnen. På Vestlandet var hjorten viktig for rovdyra, og mesteparten av de rundt 6000 bjørnene som var i Norge i steinalderen, var nettopp langs kysten fra Telemark til Nord-Trøndelag. Samtidig var også de samme områdene veldig rike på blåbær. Da hadde de både proteiner og fett.

Når spørsmålene er mange, kreves mye arbeid fra mange forskningsinstitusjoner – og ikke bare fra dem som har mangeårig akademisk utdanning, argumenterer han videre.

– Det er veldig viktig å få til folkeforskning. Vi kommer til å være helt avhengige av å få publikum til å ta del i å registrere kunnskap. Vi trenger mer kunnskap for å få svar på hva som ligger bak alle endringene vi ser at skjer, for de kommer til å påvirke både lokalsamfunnene og storsamfunnet på sikt. Foreløpig er det ikke de største konsekvensene, med bjørner som har et litt annet bevegelsesmønster enn hva vi har sett før, men – bank i bordet – ting kan skje raskt og gi store konsekvenser.

– Hvordan passer rovviltforvaltningen inn i bildet?

– Den bør bli mer dynamisk. Endringene skjer fort her i nord, og da er det ikke gitt at grenser for hva som er rovviltprioritert og beiteprioritert gir oss de virkemidlene vi trenger. Jeg hører stadig at mange ikke er fornøyd med hvordan rovviltforvaltningen fungerer, men i tillegg trenger vi en mye bedre forvaltning av alle de andre artene. Det er kjempevanskelig å få tak i helhetsbildet, men om vi ikke

får det, kommer det til å gå veldig dårlig. Den lokale forvaltningen vil ikke klare å få en oversikt som gjør det mulig å gjennomføre de tiltakene som både er gode for samfunnet og for naturen. Vi skal ha mennesker som lever i og med naturen, og Norge og Finland og ellers i Nordområdene er menneskene en del av naturen på en måte som går dypere enn mange andre steder lenger sør.

Alt man ikke vet

I 2023 og 2024 var det registrert flere ulver i Finnmark enn de foregående 39 årene, kunne Rovdata melde i november i fjor. Rovdata antar at økningen høyst sannsynlig skyldes en betydelig vekst i ulvebestanden på russisk side av grensen.

– Og forskning – det trenger vi virkelig. Samtidig trenger vi også at folk får et annet bilde av hva forskning er. Det handler ikke bare om eldre menn som stirrer i et mikroskop, eller som skriver lange, tørre avhandlinger. Vi har i bunn og grunn to typer forskning: grunnforskning

og anvendt forskning. Begge deler er avgjørende. Du må forstå grunnforskning for å kunne gjøre god anvendt forskning. Jeg tilhører vel den gamle skolen, og tenker at alt jeg ikke vet, det har jeg vondt av.

– Stemmer det som man ofte hører, at det skjer mye større endringer her i nord, for eksempel i Finnmark, enn i Sør-Norge?

– Ikke nødvendigvis. Det er snarere snakk om ulike typer endringer. Noen av endringene her i nord skjer raskere og har større umiddelbare effekter enn mange av endringene vi ser i Sør-Norge. Men det er betydelige endringer i sør også. Faktisk kan det hende at det skjer flere ulike endringer der – altså i antall. Men noen av de virkelig store og tydelige endringene skjer her i nord først. Og de vil sannsynligvis også komme til Sør-Norge etter hvert. Så vi får et slags forvarsel her oppe.

ØDELAGT SKOG:

Fjellbjørkemåler har angrepet disse trærne i Bugøyfjord i Sør-Varanger.

FOTO: PER K. BJØRKLUND, NIBIO

FRA ITALIA:
En hybrid mellom hund
og ulv fra de sentrale
Apenninene i Italia.

FOTO: MARCO ANTONELLI /
LIFE M.I.R.CO-LUPO

Hvor mye ulv er ulv nok?

Ulvehybrider utgjør et økende problem flere steder i Europa. 87,5 prosent ulvegener, resten hund, er nok for å regnes som en ulv, ifølge en felleseuropeisk ekspertgruppe.

Tekst og foto: Svein Egil Hatlevik

Innblanding av genmateriale fra hund i ulver er et kjent fenomen mange steder i verden, særlig i områder hvor det finnes mange løshunder. I Sverige ble flere avkom etter paring mellom hund og ulv avlivet i 2017, noe som også skjedde i Mosseflokken i Østfold i år 2000.

Etter hvert som ulven sprer seg gjennom Europa, kommer ulver også oftere i kontakt med både mennesker, hunder og andre husdyr. Dermed øker også sannsynligheten for paring mellom hund og ulv – hunden er tross alt en domestisert versjon av ulv, og de er fortsatt veldig

nært beslektet. De fleste nordmenn som har vært på sydenferie vil ha lagt merke til hvor mye oftere man støter på eierløse hunder.

Utbredelsen av ulv over landegrensene har også skapt også et behov for at de ulike europeiske landene blir enige om et felles begrepsapparat når det gjelder hybridisering mellom hund og ulv. Nettopp dét er en av oppgavene forskningsprosjektet *Wolfness* ønsker å løse.

GENETIKER:

Astrid Vik Strønen er forsker og assistant professor ved Universitetet i Ljubljana, en stilling som omtrent tilsvarer førsteamanuensis på norsk.

Ulvestandard

Norske Astrid Vik Strønen er forsker ved Institutt for biologi ved Universitetet i Ljubljana i Slovenia. Hun er leder for den arbeidsgruppa i *Wolfness*-prosjektet som jobber med definisjoner og standardisering av analyseverktøy for DNA.

– Hybridisering mellom ulv og hund er et problem flere steder, og tiltak trengs for å løse problemet, men lenge har det manglet en felles definisjon av hva en ulv/hund-hybrid faktisk er. Det er et stort behov for standardiserte og transparente metoder for å analysere hybridiseringsproblemet. I *Wolfness*-prosjektet har vi samlet økologer, genetikere og naturforvaltere fra hele

Europa med et mål om å komme frem til en definisjon som kan brukes på tvers av landegrensener, og metoder for overvåkning som er de samme i ulike land, sier Strønen til Rovdyr.org.

Oppstarten var en workshop i Tyskland 2023, og målet er å ferdigstille arbeidet i slutten av 2026.

– Ulven er en art som vandrer langt og krysser grenser. Da må vi ha felles metoder og begreper. Uten det blir det vanskelig å sammenligne data fra ulike land. En felles definisjon gjør at vi kan se hvor hybridisering skjer, og vurdere tiltak der det er nødvendig, sier Strønen.

En tilbakevendende utfordring er at genetiske prøver kan stamme fra ulvemøkk eller hårstrå, og da må metodene ta hensyn til at forskerne må forholde seg til ganske dårlige data.

Tilbakekryssing

I *Wolfness*-prosjektet bruker forskerne et panel med 93 genetiske markører utviklet for europeiske ulver. Grensen forskerne har foreslått, går ved det de kaller andre generasjons tilbakekryssing til ulv.

– Det betyr at hvis oldeforeldrene til et dyr består av én hund og sju ulver, altså omtrent 12,5 prosent hund, så regnes den fortsatt som hybrid. Første generasjons hybrid har cirka 50 prosent gener fra hund, og første tilbakekryssing har rundt 25 prosent. Tallene blir omtrentlige, for det er alltid litt tilfeldig hvilke gener et avkom arver fra foreldrene, sier Strønen.

– *Fra mitt lekmanperspektiv høres det ut som om 12,5 prosent hundegener er veldig mye hund. Men er ikke også 11 prosent hundegener ganske mye? Jeg ser for meg at folk som er skeptisk til ulv vil kunne argumentere for at en grense som går ved 12,5 prosent vil gi en ulvestamme som ikke er nok ulv til at den er verdt å bevare.*

– Vi har diskutert temaet en del, og det forskere kan gjøre, er å satse på å lage en definisjon som er vitenskapelig basert og sette en grense et sted. Så må

forvaltningen i ulike land avgjøre hvordan definisjonen skal anvendes lokalt for ulike ulvepopulasjoner. Definisjonen er én ting, og gjelder for hele Europa, men forvaltningen fra land til land og sted til sted er ikke noe vi som forskere kan legge noen føringer på, sier Strønen.

– Grensen på 12,5 prosent var noe vi i forskergruppen kom ganske raskt fram til, og den har vært ganske lite diskutert etter det. Hovedpoenget er at en må konsentrere seg om de individene som har den største andelen hund i seg for å på best måte bevare den genetiske arven fra ulv, legger hun til.

– *I diskusjoner knyttet til Wolfness-prosjektet har jeg også sett at dere sier at ulvens utseende, det man gjerne omtaler som fenotypiske trekk, ikke er nyttig for å avgjøre hva som er en ekte ulv og en hybrid.*

– Nei, fenotypiske trekk er ikke pålitelige. Kollegaer av meg i Italia har funnet svarte dyr som viste seg å være nylige hybrider, men også svarte dyr som ikke hadde noen slike tegn. Der ble genomiske profiler analysert, og flere svarte dyr ble gruppert sammen med ulver. Hvis den svarte pelsen er et resultat av hybridisering for mange, mange generasjoner siden, er ikke fargen relevant, da er dyret en svart ulv når det gjelder dyrets økosystemfunksjon og genetiske profil, sier Strønen.

– *Så hvis du har en ulv som er rød eller svart, så kan det handle om at det er hundegener i slektstreet på et veldig tidlig tidspunkt – men hva er et veldig tidlig tidspunkt? 1970? 1930? 1640?*

– Det finnes i hvert fall genetiske profiler med tusenvis av markører som grupperer sammen med ulver. Så det kan være veldig mange generasjoner siden.

Katt og gris

– *La oss si at det kommer hundegener inn i stamtavlen til en ulv, la oss si i 1930, er det et premiss i hvordan dere tenker at et dyr blir mer og mer ulv for hver generasjon som går?*

FAKTA: Wolfness-prosjektet

Det offisielle navnet er *WOLFNESS - Preserving the natural heritage of wolves*.

Oppstart tidlig i 2023 med mål om avslutning innen utgangen av 2026.

Finansiert med omtrent 1,4 millioner euro av det felles-europeiske prosjektet Biodiversa+.

– I noen ulvepopulasjoner ser at det er historiske spor etter arvemateriale fra hund, og det er snakk om noen få prosent. Du ser litt det samme med mennesker, med noen få prosent gener fra neanderthalere. Når vi får bedre genetiske verktøy og virkelig kan zoome inn på genomet, jo flere slike detaljer vil vi kunne se, sier Strønen.

– Samtidig har ulver og hunder veldig mye felles genetisk materiale, og det må vi ta med i betraktningen. Vi må regne med at det finnes littegrann spor av historisk hybridisering i ulv, mennesker, villkatter, laks, ørret, villsvin og flere andre arter hvor det er veldig stor likhet mellom ville dyr og domestiserte varianter, legger hun til.

– *Noen vil kanskje spørre: Er det egentlig så farlig med litt hund i ulven?*

– Hunder er domestiserte ulver som mennesker har endret mye på – vi har gjeterhunder, små selskaphunder og vokterhunder og så videre. Ulven har en viktig økologisk rolle som stor predator. For å bevare den rollen må vi unngå for mye innblanding av hund. Hvis ulven ikke lenger klarer å legge ned store byttedyr, mister den sin funksjon i økosystemet. En italiensk ulv kan være svart i pelsen, men likevel være like god til å legge ned rådyr som en grå ulv.

Økokrim hevder at ulovlig jakt på rovdyr i Norge er en trussel mot naturmangfoldet.

Tekst: Åsmund Ystad

I en rapport presentert i september hevder Økokrim at omfanget av ulovlig jakt på rovvilt i Norge er betydelig og at slik jakt er alvorlig miljøkriminalitet som ofte innebærer brutale metoder som utsetter dyr for store lidelser.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk tar selv-sagt avstand fra ulovlig jakt. I bunnen for Folkeaksjonens engasjement ligger målrettet politisk arbeid for å legge til rette for lovlige tilstander og lovlig forvaltning av bestandene på et nivå som reduserer skader og negativ påvirkning. Vi har med andre ord forståelse for at Økokrim gjør jobben de er satt til. Det er likevel grunn til å stille spørsmål ved innholdet i Politiets kunnskapsformidling.

Konsekvenser for naturmangfoldet?

De ulovlige fellingene har ifølge Økokrim store økologiske konsekvenser. Når bestanden ligger på lavt nivå, kan hvert enkelt dyr være avgjørende, er argumentasjonen. Bestandsmålene for rovvilt i Norge er allerede lagt på et lavt nivå av hensyn til beitenæringen. Ulovlig jakt forsterker derfor risikoen for at arten forsvinner fra norsk natur, mener Økokrim.

Her er det viktig å forstå at Økokrim ser norsk rovdyrforvaltning i straffelovens perspektiv, og et merkelig premiss legges til grunn, nemlig at avliving av ett eneste rovdyrindivid kan føre til at hele bestanden blir utryddet. I forhold til et mer moderne biologifaglig syn på bestandskunnskap om rovvilt – som naturmangfoldloven og norsk forvaltning bygger på – er Økokrims syn en overlevning som ikke kan brukes til å si noe klokt om levedyktighet til bestander av rovvilt.

Økokrim, ulovlig jakt og naturmangfoldet

FOTO: ØKOKRIM

Generalklausulen

Til Økokrims forsvar skal sies at deres tvilsomme biologifaglige perspektiv ikke er noe de har kommet på selv. Det bygger på regjeringens og Stortingets lovarbeid i 1993, den gangen «generalklausulen» mot miljøkriminalitet ble vedtatt. Denne lovparagrafen er videreført i form av straffelovens § 240.

Paragrafen handler om alvorlig miljøkriminalitet, og vilkåret for straff i annet ledd er at man «minsker en naturlig bestand av fredete organismer som nasjonalt eller internasjonalt er truet av utryddelse.» Strafferammen er inntil 6 års fengsel.

Her kommer også rødlista for truede arter inn i bildet. 1993 er rødlistas barndom; den første norske nasjonale rødlista ble laget i 1992. Hvilke arter som ble kategorisert som truet i den første utgaven

var til dels et uttrykk for dagsformen i Miljødirektoratet (daværende Direktoratet for naturforvaltning), som var ansvarlig for utarbeidelse av rødlista de første årene.

Det vanskelige bestandsbegrepet

I over 20 år, fram til 2014, var den strenge «generalklausulen» en sovende paragraf i saker om illegal rovviltjakt. Økokrim, som hadde fått ansvaret for slike saker, var usikker på om denne bestemmelsen kunne brukes på rovvilt på grunn av det Økokrim selv kalte «det vanskelige bestandsbegrepet». I mellomtiden hadde norsk rovviltforvaltning gjennom grundige forlik i Stortinget og i den nye naturmangfoldloven tydeliggjort at vurderinger av levedyktigheten til rovviltbestandene skal vurderes på bestandsnivå, uavhengig av nasjonsgrenser.

Med dette bakteppet var politiet redd for at rettsvesenet ville avvise påstander

om at avlving av ett enkelt eller et fåtall rovviltindivider kunne sette en hel bestand i fare.

I «ulvejaktsaken» i Elverum i 2014 mente påtalemyndigheten det var på tide å prøve ut generalklausulen. De tiltalte seks personer for å ha forsøkt å utrydde ulven i Norge ved å ha prøvd å minske en bestand som var truet ifølge den norske rødlista.

Tingretten ga politiet medhold, mens lagmannsretten i ankesaken avviste bruk av straffeloven og dømte de tiltalte til mildere straffer etter naturmangfoldloven. Lagmannsretten mente det ikke ga mening at felling av ett eller et fåtall ulveindivider kunne utrydde arten i Norge.

Ryggdekning fra Høyesterett

Dermed hadde Økokrim fått bekreftet sin tvil om hvorvidt straffeloven og rødlista var noe å stille opp med i retten. Men saken ble anket til topps, og i september 2016 avsa Høyesterett dom. Retten viste til lovteksten og forarbeidene til lovendringen i 1993 og tolket lovgiver som at de hadde ment at avlving av ett individ av en truet art er det samme som å minske en bestand. Og at den nasjonale rødlista var den rette kilden:

«Departementet forkastet altså forslaget om å avgrense loven til de mer kvalifiserte tilfellene av bestandsreduksjon. Og det er ikke spor i forarbeidene av at man så for seg at straffebudet bare skulle ramme uttak som helt konkret ville være egnet til å påvirke bestandens mulighet for overlevelse.

[...] Det var dessuten, som jeg allerede har nevnt, en uttalt lovgiverforutsetning at spørsmålet om bestanden er utrydnings-truet skal knyttes tett opp mot den norske Rødlista.» (HR-2016-01857-A)

Etter denne avklaringen har Økokrim gjort det til hovedregel at saker om illegal avlving av rovvilt skal straffes etter den strenge straffelovens § 240. Det kanskje mest uheldige med denne praksisen er at paragrafen også brukes i påståtte nødvergesaker, der dyreeier i god tro har felt rovvilt for å unngå skade på husdyr.

Forvirringen

De som har fulgt med i de mange retts-sakene om norsk rovviltforvaltning de siste årene, har fått med seg en rekke søksmål der ulike miljøorganisasjoner har stevnet staten – og tapt – i forsøk på stanse vedtak om felling av rovvilt. Det samme går igjen hundrevis av avviste klager over regionale fellingsvedtak som fortløpende blir fattet.

En argumentasjon som går igjen er: Hvordan er det mulig at avlving av ett rødlistet rovviltindivid kan straffes så hardt med begrunnelse at fellingen er en trussel mot bestanden, samtidig som årlig lisensjakt og skadefelling på et langt større antall dyr er lovlig?

Rødlista gjelder bare for kjeltringer

Det enkle svaret er at ulovlig jakt er ulovlig, mens lovlig felling er lovlig. I straffesaker om illegal felling av rovvilt er den norske rødlista et relevant juridisk dokument. Det har nemlig Stortinget bestemt.

Men i Stortingets rovviltforlik og i rovviltforvaltningens mange dokumenter er rødlista bare med som pynt. Den nevnes – og ferdig med den saken.

Alle de store rovpattedyrene i Norge er oppført som truet på den norske rødlista. Men forvaltningens vurderinger av bestandenes overlevelse i Norge skal

«Illegal jakt på rovvilt i et omfang som kan sannsynliggjøres er likevel ikke en trussel mot naturmangfoldet.»

gjøres på skandinavisk nivå, uavhengig av nasjonsgrenser. Det finnes ingen rødliste over truede arter i Skandinavia, og ingen av rovviltartene i Norge anses truet på den globale rødlista.

Stortinget har vedtatt relativt lave bestandsmål for rovviltartene i Norge, etter grundige avveininger for å balansere en rekke ulike hensyn, vel vitende om at de vedtatte bestandsnivåene garanterer at både ulv, bjørn, jerv og gaupe i Norge forblir truet ifølge den nasjonale rødlista. Samtidig er det vedtatt at bestandene

skal forvaltes så nært målene som mulig. Derfor blir også alle klager som henviser til rødlista avvist.

Truer ikke naturmangfoldet

Alle kan være enig i at illegal jakt på rovvilt er en trussel mot det rovviltindividet som dør av det. Det kan også være en trussel mot vedtatte norske bestandsmål i enkelte situasjoner. Videre vanskeliggjør slik jakt selvsagt forvaltningens arbeid med bestandsregulering.

Illegal jakt på rovvilt i et omfang som kan sannsynliggjøres er likevel ikke en trussel mot naturmangfoldet.

Gitt det norske forvaltningsregimet ville de aller fleste rovviltindivider som felles illegalt alternativt blitt felt på lovlig vis i form av lisensjakt, skadefelling eller ekstraordinære uttak i regi av Statens naturoppsyn.

Juridisk biologi

Forvaltningen av rovvilt i Norge er fundert på biologisk kunnskap. Det betyr at det i et bestandsperspektiv er umulig å finne ett eneste rovviltindivid som er avgjørende for bestandens overlevelse.

I straffeloven har derimot Stortinget gitt politiet frie tøyler til å vurdere enhver ulovlig felling av rovvilt som en trussel mot bestanden. Denne formen for juridisk biologi brukes til å fengsle folk. Men den kan ikke brukes til å si noe klokt om framtidsutsiktene for hverken rovvilt eller naturmangfoldet i Norge.

Det er kanskje naturlig å forstå denne politiske biologiforvirringen som prisen å betale for relativt lave bestandsmål. Stortinget har sagt ja takk, begge deler – lav terskel for lovlig felling av rovvilt i Norge, med strenge, avskrekkende straffer for den som beveger seg utenfor regelverket.

Neste gang Økokrim skal lage en rapport om illegal felling av fredet rovvilt, bør ikke overskriften være **Ulovlig jakt på rovvilt truer naturmangfoldet**, men heller **Skyter du rovdyr ulovlig, blir du satt i fengsel**.

Kart over registrerte familiegrupper av gaupe i Norge 2025

Gaupe

FOTO: FOLKEAKSJONEN NY ROVDYRPOLITIKK

Gaupe over bestandsmål i alle regioner

91 registrerte familiegrupper siste vinter er det høyeste antallet siden toppåret 2008/09. Alle regionale rovvilt-nemnder har myndighet til å vedta kvotejakt til vinteren, noe som ikke har skjedd siden 2013.

Åsmund Ystad

Forekomsten av gaupe har vært i jevn vekst de siste årene etter at bestanden har ligget rundt eller delvis betydelig under det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige familiegrupper i årene 2013 til 2022.

Sist vinter er det estimert at det var 91 familiegrupper i Norge før kvotejakta startet, og før årets unger ble født, melder Rovdata. Det er en økning fra i fjor.

Gaupebestanden ligger over det nasjonale bestandsmålet for tredje året på rad, og vi må tilbake til 2008/2009 for å finne like høye tall. Tallene fra før og etter 2014 er imidlertid ikke direkte sammenlignbare,

da overvåkingsmetodikken ble noe endret i forbindelse med samordningen med Sverige.

Bruker treårig snitt

Det vil variere mellom år hvor mange hunngauper som bærer fram unger. Det kan også være varierende sporingsforhold og innmelding fra publikum. Bruk av avstandsregler kan føre til både over- og underestimering av familiegrupper lokalt.

For å jevne ut årlige variasjoner i andel hunngauper som får unger hvert år, brukes et gjennomsnitt for de tre siste årene (2023-2025).

Ut fra antall familiegrupper er det beregnet at bestanden består av rundt 540 gauper på landsbasis før kvotejakta og ungekullene ble født i år. Dette er en økning på rundt 75 gauper fra i fjor.

Forvaltningsregion	Bestandsmål	2023	2024	2025	Gjennomsnitt
1 Vestlandet	0	0	0	1	0,3
2 Buskerud, Telemark, Vestfold og Aust-Agder	12	14,5	16	17,5	16
3 Oppland	5	7,5	4,5	9,5	7,2
4 Østfold, Akershus og Oslo	6	4,5	6,5	8	6,3
5 Hedmark	10	11,5	8	10,5	10
6 Trøndelag og Møre og Romsdal	12	13	18,5	17,5	16,3
7 Nordland	10	11,5	13,5	16,5	13,8
8 Troms og Finnmark	10 (4 i Finnmark)	9(1)	11(2)	10,5(2)	10,2
Sum	65	71,5	78	91	80,2

Antall familiegrupper av gaupe påvist før jakt i ulike forvaltningsregioner fra 2023 til 2025, samt gjennomsnittet for de siste tre årene.

KILDE: ROVDATA

Landsmøte i beredskapens tegn

GJENVALGT: Styreleder Arve Sætra taler til deltagerne på årets landsmøte i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk.

FOTO: SVEIN EGIL HATLEVIK

Desentralisert matberedskap, ørneforvaltning og dyreeieres rett til nødverge var blant temaene på landsmøtet i juni.

Landsmøtet for 2025 i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk fant sted på Gardermoen 15. juni. Delegater fra 12 lokallag møttes til hyggelig sosial omgang og faglige diskusjoner.

Landsmøtet vedtok en liste med politiske uttalelser. Disse legger også føringer for organisasjonens prioriteringer gjennom året.

Desentralisert matberedskap

- Norsk utmark representerer en kritisk ressurs for å sikre en desentralisert matberedskap for befolkningen. Folk i hele Norge må sikres retten til aktiv bruk og skjøtsel av utmarka.

Felling av ørn

- Bestanden av ørn må reguleres i problemområder før hekketiden. Slik regulering krever økte ressurser til bestandsovervåkning.

Nødverge

- Stortinget har nylig endret nødvergebestemmelsen i naturmangfoldloven, men fortsatt risikerer dyreeiere å bruke flere år i rettsvesenet for å få svar på om en gitt situasjon reelt sett gir dyreeier adgang til nødvergeretten. Nødvergebestemmelsen må klargjøres, slik at den blir håndterbar for dyreeiere.

Hund

- Viltressursloven har gjennomgått en omfattende revisjon, men adgangen til bruk av løs hund under felling av store rovdyr er ikke entydig sikret. Slik adgang må lovfestes.

Termisk

- Skadefellingslag må få tilgang til bruk av termiske siktemidler og droner.

Arve Sætra fra Aurskog-Høland ble gjenvalgt som styreleder for ett år. Han har sittet som styreleder i Folkeaksjonen siden landsmøtet sommeren 2022.

Styremedlemmene Knut Halvor Jorde fra Nesbyen og Brita Sandvik Wilks fra Snåsa ble valgt for to år. Varamedlemmene Geir Sneffjellå fra Mo i Rana, Anders Olav Grøn-vold fra Moss og Eirik Sæther fra Lesja ble enstemmig valgt for ett år.

Mette Trøftmoen fra Nord-Odal og Vidar Helgesen fra Åmot var ikke på valg. Seinere på sommeren valgte landsstyret Trøftmoen til nestleder i landsstyret.

Tone Benjaminsen fra Tjeldsund gikk av som nestleder og tok ikke gjenvalg i styret.

Landsmøtet valgte dessuten valgkomité med følgende sammensetning: Tone Benjaminsen (leder), Bjørn Magnus Tordhol fra Lesja og Tore Nylehn fra Øvre Eiker. Henrik Hauer fra Indre Østfold ble valgt til vara.

Alle valg var enstemmige.

Til minne om Trond Burud

Trond Burud gikk bort 7. september, 73 år gammel.

Vi har mistet en fargerik, engasjert og kunnskapsrik naturvenn, som i mange år beriket oss med autentiske bilder og ofte underfundige tekster fra Risberget i Våler til tidsskriftet Rovdyr.

Tronds varemerke var ekte rovdyrkunnskap på grunnlag av egne observasjoner og erfaringer i skogen.

Med varme tanker til Tronds etterlatte,

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk.

Landsstyrets medlemmer:

Arve Sætra

Landstyrets leder

Aurskog
Tlf. 992 15 586

Mette Trøftmoen

Styremedlem

Nord-Odal
Tlf. 905 86 603

Knut Halvor Jorde

Styremedlem

Nesbyen
Tlf. 958 88 416

Vidar Helgesen

Styremedlem

Rena
Tlf. 917 46 796

Brita Sandvik Wilks

Styremedlem

Snåsa
Tlf. 901 70 720

Geir Sneffjellå

1. vara

Mo i Rana
Tlf. 472 34 603

Anders Olav Grønvold

2. vara

Moss
Tlf. 918 87 717

Eirik Sæther

3. vara

Lesja
Tlf. 909 91 236

Kontaktinformasjon for Folkeaksjonens lokallag

Lokallag	Leder	Telefon
Østfold	Kai Vidar Nikolaisen, Mysen	tlf. 480 54 438
Akershus	Odd Granås, Aurskog	tlf. 908 81 938
Søndre Buskerud	Tore Nylehn, Vestfossen	tlf. 905 03 610
Glåmdal	Mette Trøftmoen, Knapper	tlf. 905 86 603
Vestfold	Frode Island Bergan, Steinsholt	tlf. 905 81 517
Hallingdal	Knut Halvor Jordet, Nesbyen	tlf. 958 88 416
Trysil og Engerdal	Hans Peter Nyhuus, Trysil	tlf. 992 11 953
Åmot og Elverum	Vidar Helgesen, Rena	tlf. 917 46 796
Ringsaker	Geir Atle Aas, Brumunddal	tlf. 907 27 902
Nord-Østerdal	Harald Enge, Os	tlf. 950 88 892
Lillehammer	Ottar Moe, Øyer	tlf. 959 81 660
Valdres	Kristen Hagaseth, Etnedal	tlf. 976 89 041
Lesja og Dovre	Bjørn Magnus Tordhol, Lesja	tlf. 900 87 235
Oppdal og Rennebu	Nils Petter Gundersen, Rennebu	tlf. 913 21 234
Gauldal	Torleif Slaaen, Ler	tlf. 958 39 587
Nord-Trøndelag	Jørn Ove Heggland, Snåsa	tlf. 414 57 649
Helgeland	Geir Sneffjellå, Mo i Rana	tlf. 472 34 603
Troms	Terje Benjaminsen, Tovik	tlf. 913 91 707

Ansatte:

Åsmund Ystad

Daglig leder

Tlf. 975 95 119
aksjonen@rovdyr.org

Svein Egil Hatlevik

Journalist

Tlf. 940 08 611
svein.egil.hatlevik@rovdyr.org

Revisor:

Revisorfirmaet BDO AS, Steinkjer

Ordfører landsmøte:

Ole Gustav Narud, Rena

Valgkomité:

Tone Benjaminsen, Troms, leder
Bjørn Magnus Tordhol, Lesja
Tore Nylehn, Søndre Buskerud
Henrik Hauer, Akershus, varamedlem

Medlemskontingent er kr 305,-
for hovedmedlem i 2026.

Familiemedlemskap koster kr. 425 for hele familien.
Ungdom under 25 år betaler kr 140 pr. person.
Nye hovedmedlemmer betaler kr. 200 første året
og ungdom (under 25 år) og familiemedlem
betaler kr. 100 første året.

**Meld deg inn
før Norge gror igjen!**

Folkeaksjonens politikk:

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en landsomfattende partipolitisk nøytral organisasjon med formål å endre dagens rovdyrpolitikk. Økende bestander av store rovdyr gir ikke bare konflikt mellom nærings og verneinteresser. Det handler om mange folks livskvalitet i hverdagen.

Skogen og utmarka er viktig for vår livskvalitet. Dagens rovdyrpolitikk truer mye av det som gjør det meningsfullt å bo i Distrikts-Norge.

Jegere og utmarksbrukere er kulturbærere. Vår fantastiske natur med et rikt biologisk mangfold er et resultat av flere tusen år med allsidig utmarksbruk. Dette er faktisk grunnlaget for vår opprinnelige eksistens og bosetting i Norge.

Det er kunnskapsløst og historieløst hvis disse rike tradisjonene skal vike for myter om at Norge består av urørt villmark.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en viktig stemme i rovdyrdebatten. Med kunnskap, ansvarlighet og engasjement bidrar vi til økt kompetanse som skal gi grunnlag for en ny politikk med aktiv forvaltning i stedet for strengt vern av rovdyr i Norge.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk sier:

- *Ja til lokal forvaltning*
- *Ja til effektivt uttak av skadedyr*
- *Nei til kjerneområder og rovdyrsoner*
- *Nei til fast ulvestamme i Norge*

Siste utgaver av Rovdyr:

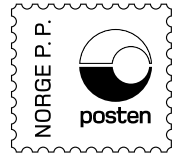
Følg Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk på sosiale medier

Facebook:
Rovdyr.org

Instagram:
nyrovdyrpolitikk

Rovdyrpolitikken er for viktig

til å formes av 24 år gamle journalistvikarer fra Bærum
Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk rapporterer nyhetene sjøl

Les sakene på www.rovdyr.org

Du kan også støtte vårt arbeid for en ansvarlig rovdyrforvaltning ved å legge inn et godt ord om Folkeaksjonen for familie, naboer og venner som du mener hører hjemme i vår organisasjon.

Her finner du det som trengs for at nye medlemmer enkelt kan melde seg inn:

Ved å scanne QR-koden kan nye medlemmer enkelt registerere seg og betale medlemskontingenten via VIPPS

Nye medlemmer betaler første året kr. 200 for hovedmedlem og kr. 100 for **ungdom under 25 år**.

Og nye medlemmer i høst betaler selvfølgelig for 2026.

Meld deg inn i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk her:

